

Eva Nilsson Bågenholm hoppas på en ändrad inställning i läkarkåren

»Vi måste få glädjen tillbaka«

– När jag pratar med kollegerna så är vi ense om att läkaryrket, det är världens bästa yrke. Men det är många som inte trivs på jobbet. Det är viktigt att vi får tillbaka glädjen och stoltheten i läkarkåren, så att läkare får möjlighet att utöva sitt yrke på bästa sätt för patienterna.

II Eva Nilsson Bågenholm är ny i rollen som Läkarförbundets ordförande, men hon vet sedan länge vad hon vill med det fackliga arbetet. Svaret på frågan vilken som är den viktigaste uppgiften i framtiden för förbundet kommer snabbt: På lång sikt måste läkarna få glädjen och stoltheten i yrket tillbaka.

– Det finns många äldre läkare som är mycket desillusionerade. Och missnöje är så destruktivt. Arbetsmiljön måste bli bättre så att man istället för att klaga orkar komma med förslag till förbättringar.

För att komma dithän att läkarna är glada, stolta och engagerade krävs förstås ett framgångsrikt fackligt arbete i alla de frågor som förbundet engagerar sig i. Eva Nilsson Bågenholm har inte hunnit flytta in i sitt nya rum på Villagatan 5 i Stockholm än, men vad hon först ska ta itu med i nya jobbet vet hon.

– Arbetsfördelningen i Centralstyrelsen är mycket viktig. Jag vill fördela arbetet på ett bra sätt, så att alla har ansvar för sina egna frågor. Min roll är ju att ha det övergripande ansvaret, jag ska inte sitta och peta i allt själv.

– Likaså är det viktigt att definiera vilka frågor lokalföreningarna ska arbeta med. Den diskussionen ska vi ta upp på lokalföreningarnas ordförandekonferens i september.

Lokala diskussioner viktig

Att förankra det fackliga arbetet bland medlemmarna är betydelsefullt. Självt har Eva Nilsson Bågenholm under sina år i CS åkt runt och träffat lokalföreningar, deltagit i möten och även hållit i möten själv på lokalföreningsnivå. Att bara träffa lokalföreningarnas ordförande några gånger per år räcker inte. Hon hoppas att såväl hon som de andra CS-ledamöterna ska lägga sig vinn om att vara tillgängliga för diskussioner på lokal nivå.

– Vi ska inte sitta och jobba isolerat i våra respektive föreningar, eller här inne centralt. Det ska inte vara något ni och vi. Vi är alla med i förbundet och arbetar

FOTO: URBAN ORZOLEK

Läkarförbundets nya ordförande Eva Nilsson Bågenholm ser som sin första uppgift att fördela arbetet i centralstyrelsen, CS, så att alla ledamöter har ansvar för ett eget område. T ex hoppas hon att någon av kollegerna i CS ska leda den nya arbetsgruppen om sjukskrivningar. I bakgrunden Linda Tidekrans på informationsavdelningen.

med olika saker, men tillsammans, betonar hon.

Det är ingen hemlighet att Eva Nilsson Bågenholm helst vill se ett rakt medlemskap i Läkarförbundet, att den obligatoriska anslutningen till yrkesföreningarna försvinner. Hon driver inte den frågan nu.

– Jag kan förstås inte göra det om inte fullmäktige står bakom. Förbundets struktur kommer inte att förändras inom de närmaste åren.

– Men jag är ganska säker på att vi hamnar där till slut ändå, inom en inte alltför avlägsen framtid. När en motion kommer upp gång på gång, som denna att avskaffa obligatoriet, så står den verkligen för något, konstaterar hon enkelt.

Pratar man om förbundets struktur är det lätt att halka in på frågan om Läkarförbundets ekonomi. Den har ju varit i fokus de senaste åren, med besparingar och höjda avgifter för medlemmarna som följd. Att tvingas spara är inte enbart av ondo, anser nya ordföranden.

– Jag tror att det varit bra för förbundet att gå igenom dessa besparingar. Vi har varit vana vid att ha det gott ställt och det är nyttigt att tvingas se över verksamheten, även om det är tungt när det pågår.

I december i år ska Läkarförbundet lämna sitt yrkande inför avtalsrörelsen till Landstings- och Kommunförbundet. Dessförinnan måste det vara klart vad

förbundet vill, och förslaget till yrkande ska diskuteras på lokalföreningarnas ordförandekonferens i september.

Arbetstiderna en knäckfråga

Att arbetstiderna blir knäckfrågan i avtalsrörelsen är Eva Nilsson Bågenholm övertygad om och det är inte uteslutet att det kan bli konflikt på grund av oenighet i den frågan.

– En sak som komplicerar är att vi väntar på en proposition om nya EU-anpassade arbetstidsregler. I bästa fall kan det komma i september, tror jag. Det enklaste hade ju varit om vi haft det klart innan avtalsrörelsen börjar.

Ska man följa EUs arbetstidsdirektiv, vilket Läkarförbundet i princip tycker är bra, måste jourssystemet anpassas. Och varje gång frågan om jourssystem varit upp till central förhandling har det blivit konflikt.

– Som förbund har vi ju en dubbel inställning till nuvarande jourssystem. Vi är å ena sidan måna om att behålla flexibiliteten, å andra sidan är jourarbetet mycket tungt.

– Vissa verksamheter kommer möjligen att ha svårt att följa reglerna och därför måste man kunna göra avsteg. Men det ska inte vara avstegen som styr normen. Som fackförbund är det vår skyldighet att värna de svaga.

Eva Nilsson Bågenholm framhäver att bra jouravtal som håller sig inom EUs regler (t ex elva timmars vila per 24-tim-

marsperiod) går att åstadkomma redan med dagens jourssystem.

Avtalsrörelsen kan också komma att handla om osakliga löneskillnader, en hjärtefråga för förre ordföranden Bernhard Grewin. Även så för efterträdaren. Det fackliga arbetet har hittills inte räckt till för att rätta till dessa. Nu måste vi fundera på vad förbundet kan göra mer på såväl lokal som central nivå, bedömer ordföranden.

Själva lönearbetet måste vara lokalt förankrat. Eva Nilsson Bågenholm själv tror helhjärtat på lönesamtalsmodellen. Minst en gång per år ska individen och chefen tala lön.

– På det sättet måste chefen ta sitt fulla ansvar och kan inte skylla ifrån sig. Tyvärr framgår det i vår medlemsenkät att en hel del chefer inte känner till vilka lönekriterier som gäller. Det är anmärkningsvärt, tycker jag.

Läkareföreningen bör fortsätta att teckna lokala kollektivavtal, ha en övervakande roll och se till att inga osakliga löneskillnader uppstår.

En aktuell fråga, både för läkare och alla oss andra, är sjukskrivningsproblematiken. Läkareförbundet, framför allt Eva Nilsson Bågenholm, har arbetat hårt med den frågan. Det var hennes förtjänst att arbetslivsministern ändrade sig i förslaget om en obligatorisk second opinion vid sjukskrivning. Istället har avstämningsmöten mellan sjukskrivande läkare, arbetsgivare och försäkringskassa införts. Redan nu i juni kommer CS att utse ledamöter och ordförande i den grupp som har till uppgift att ta ett samlat grepp i sjukskrivningsfrågan. Ska något i förbundspolitikerna kring detta ändras behöver det ske snart, därför ska gruppen vara färdig med översynen under hösten.

Läkare ska bedöma arbetsförmågan

En het potatis är förslaget från DLFs styrelse att läkarna ska lämna över bedömningen av arbetsförmågan till försäkringskassan efter tre månader.

– Det är en fråga där vi måste enas om vilken inställning vi ska ha i förbundet, därför måste den diskuteras ordentligt nu.

Eva Nilsson Bågenholm har sin åsikt klar: Det är behandlande läkare som ska bedöma arbetsförmågan.

En annan sakfråga som ordföranden hållit i gäller läkarnas förhållande till läkemedelsindustrin och regler kring detta. I dagarna ska avtalet mellan Landstingsförbundet, Läkemedelsindustriföreningen och Läkareförbundet vara klart (se föregående sida). Lokala avtal som starkt begränsar läkarnas möjlighet att fortbildas på läkemedelsbolagens bekostnad finns redan i Skåne och är på gång i Stockholm. Läkarnas fortbildning i yrket

Eva Nilsson Bågenholm om

Sitt kliniska jobb:

»Alla i CS arbetar som läkare, det är viktigt. Jag kan inte binda upp mig för att t ex hålla i en diabetesmottagning. Istället tänker jag jobba på akuten samt gå jour då och då.«

Folkhälsoarbetet:

»Vi kan och ska absolut spela en större roll i samhället när det gäller folkhälsoarbetet. Jag skulle gärna se att det är någon CS-ledamot som är intresserad av och vill driva den frågan.«

Läkartidningen:

»Som jag ser det har tidningen tre uppgifter: att vara en kanal för att föra ut de fackliga frågorna, att bevaka vad som händer i sjukvårds-Sverige och att vara en medicinsk tidskrift. Alla tre delarna är lika viktiga.«

hotas allvarligt med de nya reglerna, framför allt med tanke på att landstingen som till stora delar nu ska stå för denna har dålig ekonomi. Eva Nilsson Bågenholm inser att problemet är stort och hymlar inte med att det kommer att bli en mycket tuff övergång. Ändå väljer hon att se det positiva som finns.

– Vi får ju mycket större möjlighet att styra vår fortbildning själva i framtiden. När arbetsgivaren tar ett större ansvar så får också kåren en större roll. Förhoppningsvis gör man en fortbildningsplan för varje medarbetare: Vad behöver du och vad behöver verksamheten?

– Om jag var chef så skulle jag se detta som chans att ta ett samlat grepp om medarbetarnas fortbildning och klinisk verksamhetsutveckling.

I närapå alla sammanhang hävdar läkarkåren att den inte låter sig påverkas av läkemedelsbolagens reklam. Ändå pågår ett omfattande arbete att granska detta. En förundersökning har inletts med syfte att utreda om en handfull läkare ska åtalas för mutbrott.

Saknar läkare självinsikt, eller varför skiljer sig läkares och omvärldens uppfattning så?

– Jag tror att de flesta läkare visst har självinsikt. Men eftersom man har så mycket kunskap inom området tror man kanske att man lättare än andra kan skilja på marknadsföring och fakta, säger Eva Nilsson Bågenholm diplomatiskt.

Och hur det egentligen förhåller sig med den saken spelar faktiskt ingen roll.

– Om hela omvärlden säger något annat än vi måste vi ju lyssna på det. Vi måste ha en relation till läkemedelsin-

dustrin, men den måste vara transparent. Nu har vi hjälp av det nya avtalet att utvärdera var gränsen går för vad som är korrekt i våra relationer.

– Tyvärr riskerar enskilda kolleger att hängas ut och som förbund är det då vårt ansvar att stötta dem.

Sjukhusspecialister ut till primärvården

Det märks på Läkareförbundets nya ordförande att hon är en »lite mer slipad diamant«, som en ledamot på fullmäktige uttryckte det i sin plädering för att just hon var rätt kvinna att leda förbundet. Svaren på mina frågor är diplomatiska och politiskt korrekta, som de bör vara när man just tillträtt som ordförande.

Men det är också tydligt att hon inte tvekar att markera. Till exempel när det gäller förbundets sjukvårdspolitiska program. Det innehåller ett nationellt familjeläkarprogram, enligt vilket det behövs många fler specialister i allmänmedicin än idag. Samtidigt består den svenska kåren av en större andel sjukhusläkare än i de flesta andra länder.

Hur göra? Ska sjukhusspecialisterna byta bana?

– Ja, menar vi allvar med detta så innebär det att en del läkare som idag är sjukhusspecialister måste ut i primärvården, deklarerar hon frankt.

– Men kollegerna ska inte övertalas. Istället ska villkoren i primärvården vara så bra att de lockas dit av sig själva. Det gick i Norge, jag tror att vi kan lyckas med det vi också.

Anna Filipsson

Eva Nilsson Bågenholm sitter också som delegat i den europeiska läkarförbundsorganisationen CPME.